

## Necessitats educatives específiques sensorials

2013/2014

Codi: 102025

Crèdits: 6

| Titulació                 | Tipus | Curs | Semestre |
|---------------------------|-------|------|----------|
| 2500798 Educació primària | OT    | 0    | 0        |

### Professor de contacte

Nom: José María Sanahuja Gavalda

Correu electrònic: Josep.Sanahuja@uab.cat

### Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

### Prerequisits

1. Per optar a la menció Educació Inclusiva és necessari: (a) tenir aprovades totes les assignatures bàsiques i obligatòries, (b) haver aprovat les 4 assignatures de la menció, i (c) haver superat una de les dues assignatures següent: Estratègies de mediació o Acol·lida lingüística a l'escola.

2. Es recomana haver superat les assignatures "Aprentatge i desenvolupament I-II i Diferències i inclusió"

### Objectius

Aquesta assignatura forma part de la matèria Educació Inclusiva. En el marc de l'escola inclusiva actual, es fa necessari un context en el que el docent com agent d'innovació i gestió de la diversitat faciliti la transformació de l'escola ordinària a fi i efecte d'augmentar la seva capacitat per atendre a tot l'alumnat posant l'èmfasi en l'alumnat amb necessitats educatives específiques de caràcter sensorial.

Els dos objectius formatius a aconseguir són:

1. Adaptar processos d'ensenyament-aprenentatge per donar resposta a les necessitats educatives de l'alumnat en contextos de diversitat.
2. Dinamitzar processos d'inclusió educativa dins d'un marc col·laboratiu en espais multiprofessionals

### Competències

Educació primària

- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar les funcions de tutoria i d'orientació amb els estudiants i les seves famílies, atenent les necessitats pròpies dels estudiants. Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Dissenyar, planificar i avaluar processos d'ensenyament i aprenentatge, tant de forma individual com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinari).

### Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar experiències de bones pràctiques per poder abordar, elaborar i implementar processos de

- col·laboració i telecol·laboració entre diferents agents educatius.
2. Analitzar i identificar necessitats educatives dels estudiants per dissenyar estratègies d'ensenyament -aprenentatge en un context d'escola inclusiva.
  3. Comprendre el procés d'inclusió educativa per analitzar la pràctica docent i el context institucional que l'engloba.
  4. Comprendre les necessitats de les famílies dels estudiants amb necessitats educatives específiques per aplicar estratègies d'intervenció i d'orientació i afavoridores de la inclusió educativa i social.
  5. Conèixer les diferents capacitats i ritmes d'aprenentatge dels estudiants per aplicar els recursos i serveis educatius que millorin l'atenció a la diversitat educativa i social.
  6. Utilitzar mecanismes que facilitin l'autonomia en l'aprenentatge.

## **Continguts**

### **BLOC A: CAPACITATS SENSORIALS: AUDICIÓ**

#### **1. EL DESENVOLUPAMENT DE LES CAPACITATS SENSORIALS: AUDICIÓ**

1.1 Bases neurofisiològiques i funcionals del sistema sensorial auditiu.

1.2. Conceptualització de les alteracions de l'audició.

#### **2. ASPECTES PSICOEVOLUTIVS DE L'ALUMNAT AMB ALTERACIONS AUDITIVES**

2.1 Desenvolupament perceptiu de l'alumnat.

2.2 Comunicació i desenvolupament lingüístic.

2.3 Desenvolupament cognitiu.

2.4 Desenvolupament personal, emocional i social.

2.5. El context familiar.

3. LES RESPOSTES EDUCATIVES: Elements, criteris i pautes per organitzar l'acció educativa en un context d'escola inclusiva.

3.1 Avaluació de les necessitats educatives.

3.2. El procés d'E-A de l'alumnat: adaptacions del currículum.

3.3. Estratègies metodològiques: organització de l'espai i temps.

3.4. Estratègies comunicatives i d'accés a la informació i l'aprenentatge afavoridores per a la inclusió: materials específics

3.5. Paper dels serveis educatius en el procés d'escolarització de l'alumnat: CREDA

### **BLOC B: CAPACITATS SENSORIALS: VISIÓ**

#### **1. EL DESENVOLUPAMENT DE LES CAPACITATS SENSORIALS: VISIÓ**

1.1 Bases neurofisiològiques i funcionals del sistema sensorial visual

1.2. Conceptualització de les alteracions de la visió.

#### **2. ASPECTES PSICOEVOLUTIVS DE L'ALUMNAT AMB ALTERACIONS VISUALS**

2.1 Desenvolupament perceptiu de l'alumnat.

2.2 Comunicació i desenvolupament lingüístic.

2.3 Desenvolupament cognitiu.

2.4 Desenvolupament personal, emocional i social.

2.5.El context familiar.

3. LES RESPOSTES EDUCATIVES: Elements, criteris i pautes per organitzar l'acció educativa en un context d'escola inclusiva.

3.1 Avaluació de les necessitats educatives.

3.2. El procés d'E-A de l'alumnat: adaptacions del currículum.

3.3. Estratègies metodològiques: organització de l'espai i temps.

3.4. Estratègies comunicatives i d'accés a la informació i l'aprenentatge afavoridores per a la inclusió: materials específics

3.5. Paper dels serveis educatius en el procés escolarització de l'alumnat: CREDV

## Metodologia

El plantejament metodològic sota el principi de la multivarietat d'estratègies metodològiques ha de facilitar la participació activa i la construcció del procés d'aprenentatge per part de l'alumne. En aquest sentit, es plantejaran sessions magistrals amb gran grup, activitats que permetin el treball en petit grup mitjançant l'aprenentatge cooperatiu i es potenciarà el treball autònom. El docent en aquest plantejament metodològic ha de donar suport constant a l'alumne, facilitant els mitjans i recursos necessaris per tal de mediar en el seu procés d'aprenentatge. Les tutories en aquest context esdevindran una part fonamental de la metodologia de treball.

## Activitats formatives

| Títol                                                                                                                                                                                                                                             | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|------|--------------------------|
| Tipus: Dirigides                                                                                                                                                                                                                                  |       |      |                          |
| Exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitza amb tot el grup classe i permet la presentació dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants. | 45    | 1,8  |                          |
| Tipus: Supervisades                                                                                                                                                                                                                               |       |      |                          |
| Tutories obligatòries de grup, treballs individuals i de grup obligatoris                                                                                                                                                                         | 24    | 0,96 |                          |
| Tipus: Autònomes                                                                                                                                                                                                                                  |       |      |                          |
| Lectures teòriques de textos, preparació de les proves, preparació i anàlisi dels casos, activitats complementàries                                                                                                                               | 75    | 3    |                          |

## Avaluació

L'avaluació de l'assignatura és continuada i es basarà en una prova escrita que tin

Els estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adequat de l'assignatura i

Si finalment no s'aprova alguna de les evidències (per suspès o NP), significarà qu

Els resultats de l'avaluació de cadascuna de les evidències s'hauran de publicar en

D'acord a la normativa UAB, el plagiat o còpia d'algun treball o prova escrita es pen

El tractament de casos particulars, dubtes, suggeriments, etc., s'haurà de planteja

### Activitats d'avaluació

| Títol                                  | Pes  | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|----------------------------------------|------|-------|------|--------------------------|
| Prova escrita                          | 60 % | 6     | 0,24 | 2, 3, 4, 5               |
| Treball i activitats pràctics a classe | 40 % | 0     | 0    | 1, 2, 6                  |

### Bibliografia

ARNAIZ, P. Y MARTINEZ, R. (1998). Educación infantil y deficiencia visual. Madrid: CSS.

BUENO, J, Y TORO, S. (1994) )(Coord). Deficiencia visual: aspectos psicoeducativos y evolutivos. Archidona: Aljibe.

BUENO, J. Et al. (2000). Niños y niñas con ceguera: recomendaciones para la familia y la escuela. Archidona: Aljibe.

CHECA, F.J. (2000). Aspectos educativos y evolutivos de la deficiencia visual. Madrid: ONCE.

DIAZ-AGUADO, M.J., ROYO, P. Y BARAJA, A. (1995). Programas para favorecer la integración escolar de niños ciegos: investigación. Madrid: ONCE

FERNÁNDEZ, J. E. (2001).Desafíos didácticos de la lectura braille. Madrid: ONCE

HORTON, K. (1988). La educación de alumnos no videntes en la clase ordinaria. UNESCO. París.

LAFUENTE DE FRUTOS, Á.(COORD.) (2000). Atención temprana a niños con ceguera o deficiencia visual. Madrid:ONCE

LEONHART, M.et al. (1999). Iniciación del lenguaje en niños ciegos: un enfoque preventivo. Madrid: ONCE

NOGUER, A. Y OTROS (2004). Tecnología y discapacidad visual. Madrid: ONCE

ALONSO, P. y VALMASEDA, M. (1993). "Los sistemas alternativos de comunicación sin ayuda". En Sotillo, M. : "Sistemas alternativos de comunicación".Valladolid. Trotta.

ALONSO, P; GUTIERREZ, A; FERNÁNDEZ, A. Y VALMASEDA, M. (1991). "Las necesidades educativas especiales del niño con deficiencia auditiva". Madrid. MEC.

HEILING, K. (1999). "La lectura y la escritura en los niños sordos en contextos bilingües. Una experiencia de veinte años de evaluación". En "Lenguaje escrito y sordera". Salamanca. UPS.

LEWIS, V. (1991). Desarrollo y déficit. Ceguera, sordera, déficit motor, síndrome de Down, autismo. Barcelona: Paidós/MEC. .

MARCHESI, A. (1987). "El desarrollo cognitivo y lingüístico de los niños sordos". Madrid . Alianza.

MARCHESI, A. (1990). "Comunicación, lenguaje y pensamiento de los niños sordos". En Marchesi, A. ; Coll, C. ; Palacios, J. : "Desarrollo Psicológico y Educación. III". Madrid. Alianza Psicología.

RODRIGUEZ SANTOS, J.M (1990). La deficiencia auditiva: un enfoque cognitivo. Salamanca: Departamento de Publicaciones de la Universidad Pontificia de Salamanca.

SILVESTRE, N. (cord.) (1998). Sordera. Comunicación y aprendizaje. Barcelona: Masson. De la Universitat Autònoma de Barcelona.

SILVESTRE, N. (coord.) (1998). Sordera. Comunicación y aprendizaje. Barcelona: Masson. De la Universitat Autònoma de Barcelona.

TORRES MONREAL S, (i altres) (1995). Deficiencia auditiva. Aspectos psicoevolutivos y educativos. Archidona (Málaga): Aljibe.